

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO

GJYKATA KUSHTETUESE

USTAVNI SUD

CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 8. avgusta 2024. godine

Br. Ref.:RK 2505/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI37/23

Podnosilac

Negjati Beqaj, Belul Beqaj, Gazmend Beqaj, Ymrije Beqaj, , Shemsije Bečaj Rexhaj,
Lule Beqaj , Drilon Beqaj i Herolind Beqaj

Ocena ustavnosi Presude Vrhovnog Suda Kosova

Rev.nr.74/22 od 12. septembra 2022. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev su podneli Negjati Beqaj, Behlul Beqaj, Gazmend Beqaj, Ymrije Beqaj, Shemsije Bečaj Rexhaj, Lule Beqaj, Drilon Beqaj i Herolind Beqaj, iz Prizrena, koje zastupa Ekrem Agushi, advokat iz Prištine (u daljem tekstu: podnosioci zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju ustavnost Presude Vrhovnog Suda Kosova [Rev. br.74/22] od 12. septembra 2022. godine (u daljem tekstu: Vrhovni Sud), u vezi sa Presudom Apelacionog suda Kosova [Ac. br.3167/2018] od 11. avgusta 2021. godine (u daljem tekstu: Apelacioni sud).
3. Zastupnik podnosioca zahteva je osporenu presudu Vrhovnog suda primio dana 11. oktobra 2022. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene Presude, kojom su, po navodima podnosioca zahteva, povređena njihova prava i osnovne slobode zagarantovane stavom 1. člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i stavom 1. člana 6. (Pravo na pravično suđenje) i članom 1. Protokola 1 (Zaštita imovine) Evropske Konvencije o Ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP),

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, na članovima 22 [Procesuiranje podnesaka] i 47 [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) kao i pravilu 25 [Podnošenje zahteva i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).
6. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023, objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu petnaest (15.) dana od dana objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe navedenog Poslovnika. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78. (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu br. 01/2023, izuzetno, pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018, i dalje će se primenjivati u predmetima registrovanim u Sudu pre njegovog stavljanja van snage, samo ako su i u meri u kojoj su povoljnije za stranke.

Postupak pred Ustavnim Sudom

7. Dana 11. februara 2023. godine, podnosioci zahteva su preko elektronske pošte podneli svoj zahtev pred Ustavnim Sudom Republike Kosova (u daljem tekstu: Sud) a koji zahtev je registrovan dana 13. februara 2023. godine, zato što je 11. februara 2023. godine bila subota.
8. Dana 16. februara 2023. godine, predsednica Suda je odlukom [Br. GJR. KI37/23] imenovala sudiju Nexhmi Rexhepija za sudiju izvestioca, i odlukom [Br. KSH.KI37/23] imenovala je Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërxfhaliu Krasniqi (predsedavajuća), Safet Hoxha i Remzie Istrefi Peci (članovi).

9. Dana 28. februara 2022. godine, Sud je obavestio navodnog zastupnika podnosioca zahteva u vezi sa registracijom zahteva, tražeći od njega da pojasni ko su podnosioci zahteva pošto se imena osoba navedenih u obrascu zahteva ne poklapaju sa imenima u odlukama redovnih sudova, kao i da dostavi posebno ovlašćenje za Ustavni sud kojim se dokazuje da isti pred Sudom zastupa gore navedene podnosioce zahteva.
10. Dana 13. marta 2023. godine, zastupnik podnosioca zahteva je podneo posebno ovlašćenje za Ustavni Sud, i pojasnio je ko su podnosioci zahteva, gde je podneo kopije identifikacionih dokumenata za svakog od njih, kao i kopiju izvoda umrlice za pokojnog, Behlula Beqaja.
11. Dana 21. marta 2023. godine, Sud je obavestio Vrhovni Sud kao i Osnovni sud u Prizrenu, Opšte Odeljenje (u daljem tekstu: Osnovni Sud) o registraciji zahteva, tražeći od potonjeg da u roku od 15 (petnaest) dana, da podnese povratnicu kojom se potvrđuje kada su podnosioci zahteva primili Presudu Vrhovnog Suda [Rev. br. 74/22] od 12. septembra 2022. godine.
12. Dana 24. marta 2023. godine, Osnovni Sud je podneo Sudu zatraženu povratnicu u kojoj je potvrđeno da su podnosioci zahteva primili Presudu Vrhovnog suda [Rev. br. 74/22] od 12. septembra 2022. godine, dana 11. oktobra 2022. godine.
13. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred Predsednicom Republike Kosovo, pri čemu je počeo njegov mandat u Sudu.
14. Dana 17. jula 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno/većinom glasova je preporučilo sudu ne/prihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

15. Iz spisa predmeta proizilazi da je 25. aprila 1961. godine između Opštine Prizren i Shyqeri Beqaj (oca podnosioca zahteva) zaključen ugovor o razmeni nepokretne imovine, koji je legalizovan u Opštinskom sudu. u Prizrenu [leg. br. 378/61], a na osnovu čega je drugi ugovarač ugovorio da nepokretnost u njegovoj svojini, za potrebe „Svilarskog puta“, na mestu zvanom „Pašaladi“, na površini od 0,2 ha u granicama i merama koje su definisane u tački 1. ugovora, upisana kao parcela na ime ugovarača Shyqeri Beqaja, u posedovnom listu br. 3654 parcela br. 7104 KZ. Prizren, zameni sa prvim ugovaračem, dok se prvi ugovarač preko svog zastupnika dogovorio da u ime ove razmene i kao nadoknadu za ovu zamenjenu nekretninu, drugom ugovaraču ustupi opštu narodnu imovinu u mestu zvanom "Ortakol", u površini od 0,22,55 ha u granicama i merama kao u tački II. ugovora sa br. parcele 7144, i posedovnog lista br. 3576.
16. Podnosioci zahteva su neutvrđenog datuma podneli tužbu protiv Opštine Prizren, gde su tražili poništenje ugovora o razmeni nepokretnosti, koji je njihov pokojni prethodnik zaključio sa Opštinom Prizren i koji je legalizovan od strane Opštinskog Suda u Prizrenu dana 25. aprila 1961. godine. Ovom tužbom su tvrdili da im je predmetnu nepokretnost oduzeo tužena radi zoniranja i proširenja kompleksa, koji će biti opšta društvena svojina. Takođe, naglasili su da je ugovor potpisan protiv volje njihovog prethodnika, uz pretnju da će biti isključen sa posla i iz partije, odnosno pod uslovima pritisaka, pretnji i ucena, koje ugovor čine apsolutno ništavim.

17. Neutvrđenog datuma, tužena opština Prizren podnela je odgovor na tužbu, u kojoj je u celini istu osporila, ističući da nema pasivni legitimitet u ovom sporu. Tužena je smatrala da nema obaveza prema podnosiocima zahteva, jer je poništenjem ugovora o prodaji nepokretne imovine [Leg. br/2045/63], zaključenog između Shyqyri Beqaj (prethodnika podnosioca zahteva) i PIK Progress, koji je poništen na osnovu pravosnažne presude [C. br.595/97], nije stvoren nikakav efekat na treća lica, pa prema argumentima Opštine kao tužene: *"Tužioci, zbog nemogućnosti da vrate svoju parcelu prenetu PIK Progressu, imaju pravo da traže odštetu od ovog subjekta. To je predviđeno članom 104. Zakona o obligacionim odnosima. Bez obzira što je Opština u ovom postupku nacionalizacije dobila ovu parcelu od PIK Progressa, to ne obavezuje Opštinu prema tužiocima."*
18. Osnovni sud je 27. novembra 2017. godine presudom [C. br. 888/17] usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva kao osnovan, gde je:
- (i) potvrdio da je ništav ugovor o zameni nepokretne imovine Zyr. Leg.br.378/61 legalizovan u Opštinskom sudu u Prizrenu 25. aprila 1961. godine, kojim je izvršena zamena nepokretne imovine kat. par. br.7104, njiva II klase na mestu zvanom "Pašalladi", u površini od 0, 39, 95h, koja se vodi po posedovnom listu br. 365 KZ Prizren, kat. par. Br. 7144 po kulturi vrt u površini od 0,22,95h, koji se vodi u posedovnom listu 3576 KZ Prizren, koji je tužena opština Prizren dužna da prihvati, sve to u roku od 15 dana, od pravosnažnosti presude a pood pretnjom prinudnog izvršenja.
 - (ii) obavezao je tuženu opštinu Prizren, da preda pravnim podnosiocima kao zakonskim naslednicima pokojnog Shyqyri Beqaja u posed i na slobodno raspolaganje deo kat. Par. br.7104 u površini od 18.52 ara.
 - (iii) potvrdio da je tužba povučena u delu kojim se traži predaja u posed dela kat. par. br. 7104 u površini od 13,33 h, koja je ekspropisana zbog izgradnje železničke pruge Prizren- Kosovo Polje i deo pomenute nepokretne imovine u površini od 0,02,23 h, na kojoj je izgrađen asfaltirani put za industrijsku zonu, jer će za ovaj deo površine biti pokrenut poseban postupak.
19. U obrazloženju ove presude Osnovni sud je istakao da su, nakon saslušanja svedoka, isti mišljenja da je prilikom zaključenja predmetnog ugovora na umrlog bilo pritiska, pa je Osnovni sud ocenio da je predmetni ugovor zaključen pod uslovima postojanja nasilja i pritiska, te je stoga apsolutno ništav u smislu člana 103. i 110. Zakona o obligacionim odnosima br. 29/78 (u daljem tekstu: ZOO). Takođe, dodao je da okolnosti u kojima je zaključen ugovor dovode do povrede međunarodnog prava, koje se prema članu 22. Ustava direktno primenjuje i ima nadmoć u slučaju sukoba svih zakonskih i drugih akata javnih institucija, ističući da član 1. Protokola 1. EKLJP-a reguliše pravo svojine.
20. Osnovni sud je zaključio da se *"...raskidom ugovora o kupoprodaji nepokretne imovine stvara zakonska pretpostavka da će tužilac reklamacionim tužbom tražiti vraćanje navedene katastarske parcele koja je u posedu tužene, jer pravne posledice ništavosti ovog ugovora nastaju još od njegovog sklapanja (ex tunc), što znači da su posledice takve da nema ugovora pa samim tim tuženi nema pravni osnov za držanje u posedu sporne nepokretne imovine. Prema odredbi člana 37 Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima, (Sl. List SFRJ br. 6/80 do 36/90 u daljem tekstu ZOSPO), koji je zakon primenjen u vreme podnošenja tužbe, vlasnik tužbom može da traži od držaoca vraćanje pojedinačno određene stvari, odnosno nepokretne imovine, s tim što mora da tvrdim da na stvari čiji se vraćanje traži ima pravo svojine i da je stvar u faktičkoj vlasti tuženog i ovo pravo vlasnika ne zastareva. Tužioci sada, kao vlasnici predmetne nepokretne*

imvoine, imaju pravo, u skladu sa odredbama člana 3. ZOSPO, da ovu nepokretnu imovinu drže u posedu, koriste je i njome raspolažu u granicama koje su utvrđene zakonom. Vlasnik mora da tvrdi da ima pravo svojine na stvari čiji povratak traži i da je ta stvar u faktičkoj vlasti tuženog. Iz ove odredbe proizilazi da vlasnik stvari može zahtevati predaju stvari u posed od vlasnika koji tu stvar drži - nepokretnost koju drži u stvarnom posedu, što znači da je ona u stvarnoj vlasti u trenutku podnošenja reklamacione tužbe.”

21. Dana 28. maja 2018. godine, tužena, Opština Prizren, podneo je žalbu protiv presude Osnovnog suda [C. br.888/17] od 27. novembra 2017. godine, zbog (i) bitnih povreda odredaba parničnog postupka, (ii) pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i (iii) zbog pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se pobijana presuda poništi a da se predmet vrati na ponovno razmatranje i ponovno odlučivanje.
22. Neutvrđenog dana, zastupnik podnosilaca zahteva je dostavio odgovor na žalbu tužene, ku kojoj su osporili žalbu tužene, sa predlogom Apelacionom sudu da se presuda protiv koje je uložena žalba potvrdi.
23. Dana 11. avgusta 2021. godine, Apelacioni sud je presudom [Ac. br.3167/18] usvojio žalbu tužene opštine Prizren kao osnov, promenio tačku I podtačke (a) i (c) i tačku II presude [C. Br. 888/17] od 27. Novembra 2017. godine Osnovnog suda i presudio u parničnom predmetu, odbijajući tužbeni zahtev podnosilaca kao neosnovan, dok je tačka I tačka (c) presude Osnovnog suda ostala neispitana.
24. U obrazloženju ove presude Apelacioni sud je istakao da činjenično stanje koje je utvrdio prvostepeni sud ne odgovara u potpunosti dokazima koji se nalaze u spisima predmeta. Kao rezultat toga, u slučaju donošenja odluke po pobijanoj presudi, došlo je do pogrešne primene materijalnog prava, budući da je Apelacioni sud, nakon ocene spisa i dokaza koji su sprovedeni tokom glavnog razmatranja od strane prvostepenog suda utvrdio činjenično stanje koje se razlikuje od onoga koje je utvrdio Osnovni sud. Shodno tome, Apelacioni sud je zaključio da je tvrdnja podnosilaca zahteva u potpunosti neosnovana.
25. Apelacioni sud je dodao da nije našao nijednu činjenicu prema kojoj bi predmetni ugovor bio kvalifikovan kao takav da ispunjava okolnosti koje ga čine apsolutno ništavim, a sa druge strane, ako se tužbeni zahtev odnosi samo na nedostatak volje u ugovoru, onda bi se to pitanje moralo rešiti u okviru zakonskih odredbi za opozive ugovore, koji prema članu 117. ZOO podležu zakonskim prekluzivnim periodima. Apelacioni sud je zaključio da je tužba podnosilaca zahteva podneta posle zakonskog roka.
26. Apelacioni sud je odbio i deo tužbenog zahteva tužilaca u kome su tražili predaju nepokretne imovine u posed, ističući da podnosioci zahteva, kao nevlasnici dela ove parcele, ne mogu zahtevati primopredaju nepokretne imovine od njenog vlasnika, u ovom slučaju Opštine Prizren: *“Samo vlasnik nepokretnosti ima ovlašćenje da zahteva njeno vraćanje od nevlasničkog posednika koji tu nepokretnost drži u posedu. U konkretnom slučaju, tužena je vlasnik sporne parcele i navedenog dela, te se ne može prinuditi da tužiocima vrati ovaj deo nepokretne imvoine, budući da je njihov osnov za raskid ugovora o razmeni bio odbijen, pa je ostao na snazi ugovor o zameni nepokretne imovine kao osnov za dobijanje prava svojine od tužene.”*
27. Dana 9. oktobra 2021. godine podnosioci zahteva su podneli reviziju u Vrhovni sud protiv presude Apelacionog suda, zbog (i) bitnih povreda odredaba parničnog postupka i (ii) zbog pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da istu preinači, na način da potvrdi

prvostepenu presudu i prinudi tuženu da tužiocima nadoknadi troškove parničnog postupka, ili da pobijanu presudu ukine i da predmet vrati na ponovno suđenje pred drugostepenim sudom.

28. U vezi sa povredama odredaba parničnog postupka, podnosioci zahteva su istakli da je u toku sprovedenog postupka drugostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba člana 214. u vezi sa članom 182. Zakona o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP), iz razloga što je isti izneo protivrečne razloge sa istinitim sadržajem isprava-materijalnih dokaza, koji se nalaze u spisima predmeta. Podnosioci zahteva su istakli da je prvostepeni sud osnovano potvrdio činjenicu da je prethodnik tužilaca zaključio sporni ugovor o zameni nepokretne imovine pod uticajem pretnje i uz primenu represivnih mera prema nasledniku tužilaca, uz vršenje fizičkog nasilja, mučenja i pretnji da će njegova porodica biti bojkotovana i da će se primeniti i druge nasilne mere.
29. U pogledu pogrešne primene materijalnog prava, podnosioci zahteva su istakli da: *“u konkretnom slučaju ne radi se o razlozima relativne ništavosti ugovora, kako pogrešno ocenjuje drugostepeni sud, već se radi o uzrocima apsolutne ništavosti osporenog ugovora, koji ne mogu stvoriti pravno dejstvo između ugovornih strana i iz tog razloga i u skladu sa odredbama člana 104. ZOO, koji je bio važeći zakon na Kosovu prema Uredbi UNMIK-a, sva nepokretna imovina koja je na osnovu ovog nevažećeg ugovora prešla u svojina tužene mora biti oslobođena od stvari i ljudi i tužena je dužna da ovu spornu nepokretnu imovinu preda tužiocima u miran i stvarni posed, kao i da istu upiše u registre nepokretnosti u svojini tužilaca.”*
30. Dana 06. januara 2022. godine, tužena Opština Prizren podnela je odgovor na reviziju, sa predlogom da Vrhovni sud odbije kao neosnovanu reviziju koju su izneli podnosioci zahteva i da potvrdi presudu [Ac. br.3167/ 2018] od 11. avgusta 2021. godine, ističući da podnosioci zahteva u reviziji nisu izneli nijedan dokaz i pravni osnov kojim bi dokazali da je došlo do povrede proceduralnih odredbi ZPP-a, u pogledu meritorne odluke o odbijanju tužbenog zahteva od strane Apelacionog suda u Prištini *“Navodi podnosilaca zahteva u reviziji da je ugovor o razmeni nepokretne imovine Leg. br.378/61 od 25.04.1961. godine sklopljen bez saglasnosti vlasnika su nez oslonca na relevantnim činjenicama, jer ne pružaju nikakav dokument koji mbi se potvrdilo da je postojao ozbiljan rizik, gde mu je život bio ugrožen, telo i neko drugo dobro koje je važno ugovornoj strani, u ovom slučaju ostavioca tužilaca, kako je to i regulisano u članu 45. stav 2. Zakona o Obligacionim Odnosima br.04/L-077. Tužba tužilaca o poništenju ugovora Leg. br.378/61 od 25.04.1961. godine je u suprotnosti i sa članom 117. Zakona o Obligacionim Odnosima iz 1978. godine.”*
31. Dana 12. septembra 2022. godine, Vrhovni sud je u Presudi [Rev. Br.74/22] odbio kao neosnovanu reviziju podnosilaca zahteva, podnetu protiv Presude Apelacionog suda [Ac. Br.3168/18] od 11. avgusta 2021. godine, ističući da nižestepene presude nisu bile obuhvaćene bitnim povredama odredaba parničnog postupka, niti pogrešnom primenom materijalnog prava.
32. Povodom navoda podnosialca zahteva u reviziji da se u presudi drugostepenog suda radi o bitnim povredama odredaba parničnog postupka, Vrhovni sud je smatrao da su iste neosnovane, jer je presuda po strukturi i sadržaju u skladu sa članom 160 ZPP-a. Vrhovni sud je ocenio da je izreka drugostepene presude sasvim jasna, i u potpunosti u skladu sa razlozima navedenim u presudi, dajući logičan i pravni sklad izreke sa obrazloženjem.

Navodi podnosilaca zahteva

33. Sud podseća da podnosioci zahteva navode da su im osporenim Presudom povređena njihova prava i osnovne slobode koje su zagantovane stavom 1. člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, kao i stavom 1. člana 6. (Pravo na pravično suđenje) i članom 1. Protokola 1 (Zaštita imovine) EKLJP-a.
34. Podnosioci zahteva ocenjuju da je Osnovni sud na pravičan način presudio u spornom predmetu i da je u obrazloženju svoje presude izneo potpune i razumljive razloge za sve činjenice koje su bile od značaja za ocenu da je osporeni ugovor apsolutno nevažeći, dok su Apelacioni sud i Vrhovni sud u toku postupka, svaki posebno, povredili prava podnositelaca zahteva koja su zagantovana članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a.
35. Dalje, podnosioci zahteva ističu da “ *U vezi sa ovim povredama Apelacionog suda Kosova i Vrhovnog suda Kosova, tužioci ističu da su navedene instance sudova, povredrno je pravo tužilaca na pravično i nepristrasno suđenje koje je utvrđeno u odredbama člana 31. Ustava, gde je uključeno i pravo na obrazloženu sudsku presudu. Obrazloženje sudskih odluka je suštinski element jedne pravične odluke. Takav zahtev je definisan i odredbama člana 160. st. 4. i 5. ZPP-a. Druga funkcija jedne obrazložene sudske presude i u skladu sa istinitim sadržajem ispitanih dokaza jeste da strankama u postupku dokaže da su saslušane, kao i da im je pružena mogućnost da aktivno i na jednak način razmatraju sve dokaze u skladu sa njihovim pravim sadržajem. Kontradiktorno i nepravično obrazloženje izneto u obrazloženju presude Apelacionog suda Kosova i Vrhovnog suda Kosova dovelo je u pitanje funkciju dobro obrazložene sudske presude, na osnovu toga što je prvostepeni sud – Osnovni sud u Prizrenu potvrdio činjenicu da je prethodnik tužilaca zaključio sporni ugovor o zameni nepokretnosti pod uticajem pretnje primenom represivnih mera prema ocu tužilaca i primenom fizičkog nasilja, mučenja i pretnji porodici oca tužilaca, da će, ako ne ugovori, biti bojkotovani i žigosani kao izdajnik naroda. Ovaj pritisak i ova pretnja se ne mogu okvalifikovati kao razlog relativne ništavosti ugovora, kako Apelacioni sud Kosova i Vrhovni sud Kosova to pogrešno pravdaju u svojim presudama, uz obrazloženje da su nadležni organi u trenutku zaključenja ugovora i gradonačelnik opštine vršili psihički i fizički pritisak na oca tužilaca, šaljući ga u miliciju i preteći da će, ako ne potpiše ugovor, biti udaljen iz komunističke partije i da će biti tretiran kao izdajnik naroda”.*
36. Podnosioci zahteva tvrde da osporene presude redovnih sudova, kojima je istima odbijen tužbeni zahtev kao neosnovan, nisu poštovale ustavne standarde obrazloženja sudskih odluka i da su time obuhvaćene povredama odredaba člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP-a. Isto tako, podnosioci zahteva smatraju da je njihovo pravo da zahtevaju raskid ugovora o razmeni nepokretne imovine i vraćanje nepokretnosti zagantovano i odredbama člana 1. Protokola 1. EKLJP-a, “... uz koje su definisana ograničenja za svako mešanje u imovinska prava bilo kog fizičkog ili pravnog lica. U nastavku se podnosioci pozivaju i na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), ističući da je: „[EKLJP] je u svojim odlukama utvrdio stepen ograničenja prava svojine na nepokretnostima i uslove za svako pravno mešanje u ova imovinska prava. U praksi sudske prakse ovog suda (npr. App1.2834/95 Brumarecku protiv Rumunije, presuda od 28. oktobra 1999. godine) ESLJP je utvrdio da dokaz da postoji bilo kakva povreda imovinskih prava mora biti dokazan činjenično, stvarno i u svojoj celini. Isti sud podseća da u sudskim sporovima u vezi sa oduzimanjem nepokretnosti po drugom pravilu nije dovoljno uzeti u obzir da je bilo samo formalnog oduzimanja ili eksproprijacije nepokretnosti, već stvarne činjenične okolnosti za koje je podnet zahtev ili žalba nekog građana ”

37. Na kraju, podnosioci zahteva predlažu Sudu da, u skladu sa odredbama stava (7) člana 113. Ustava, člana 20. Zakona, pravila 59. stav 1. Poslovnika o Radu i nakon kraja sednice odlučiti na sledeći način:
- (I) da se zahtev podnosioca predstavke proglasi prihvatljivim,
 - (II) da se utvrdi da je došlo do povrede stava 1. člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], u vezi sa stavom 1. člana 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a, i
 - (III) da se proglasi nevažećom Presuda Vrhovnog suda [Rev. br.74/2022] od 12. septembra 2022. godine, kojom je potvrđena Presuda Apelacionog suda [Ac. br.3167/2018] od 11. avgusta 2021. godine, a da se Presuda Osnovnog suda [c. br.888/17] od 27. novembra 2017. godine ostavi na snazi.

Ustavne i Zakonske Odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVA

Član 31

[Pravo na pravično i Nepristrasno suđenje]

1. *Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Neni 6

(E drejta për një proces të rregullt)

1. *Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloletnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde.*

Član 1

Zaštita imovine

Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava. Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primjenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi obezbjedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni.

Prihvatljivost zahteva

38. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom o Radu.
39. U tom smislu, Sud se prvenstveno poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

Član 113 [Jurisdikcija i ovlašćene strane]

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

[...]

40. U nastavku, Sud takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove o prihvatljivosti kako je to i propisano u Zakonu, odnosno u članovima 47, 48 i 49 ZAKONA, koji propisuju:

Član 47 [Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

Član 48 [Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49 [Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta...”.

41. U vezi sa ispunjenjem gore navedenih kriterijuma, Sud ocenjuje da su podnosioci zahteva: Ovlašćena strana, u smislu člana 113.7 Ustava; oni osporavaju ustavnost jednog akta nekog javnog organa, odnosno Presudu Vrhovnog suda [Rev. br.74/2022] od 12. septembra 2022. godine; iscrpeli su sva pravna sredstva koja su mu bila dostupna, u smislu člana 113.7 Ustava i člana 47.2 Zakona; jasno su objasnili za koja prava zagarantovana Ustavom oni smatraju da su im povređena, u skladu sa zahtevima iz člana 48 Zakona; i podneli su zahtev unutar zakonskog roka od 4 (četiri) meseca, kako je to propisano u članu 49 Zakona.

42. Međutim, pored toga, Sud razmatra da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti koji su propisani u pravilu 34. [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika o Radu, odnosno potpravila (2) pravila 34 Poslovnika o Radu, koje propisuje:
- (2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnosilac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju.*
43. Sud podseća da gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava i sudskoj praksi Suda, omogućava poslednje pomenutom da proglasi zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može da proglasi zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti smatra da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 34. Poslovnika (vidi slučajeve Suda [KI04/21](#), podnositeljka *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26 i [KI175/20](#), podnositeljka *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).
44. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim, kao „očigledno neosnovan“, u celini ili samo u vezi sa određenim navodom koji zahtev može sadržati. U tom smislu, tačnije je nazvati ih kao „očigledno neosnovani navodi“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četrtoog stepena“; (ii) navodi kategorisani „odsustvom očigledne ili evidentne povrede“; (iii) navodi koji su „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“ kada se ispuni jedan od dva sledeća karakteristična uslova: a) kada podnosilac/podnositeljka zahteva jednostavno navede jednu ili više odredaba Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući pritom na koji su način one povređene, osim ukoliko je na osnovu činjenica i okolnosti predmeta sasvim očigledna povreda Ustava i EKLJP-a (vidi, slučaj ESLJP-a: [Trofimchuk protiv Ukrajine](#), br. 4241/03, odluka od 31. maja 2005. godine; vidi, takođe: [Baillard protiv Francuske](#), br. 6032/04, odluka od 25. septembra 2008. godine); i b) kada podnosilac/podnositeljka zahteva propusti ili odbije da predoči materijalne dokaze kojima bi potkrepio svoje navode (to naročito važi za odluke sudova ili drugih domaćih vlasti), osim ukoliko postoje izuzetne okolnosti koje su van njegove kontrole i koje ga sprečavaju da to učini (npr: ako zatvorske vlasti odbiju da predoče sudu dokumente iz spisa predmeta zatvorenika o kome je reč) ili ako sud sam ne odredi drugačije (vidi, slučaj Suda: [KI166/20](#), podnosilac zahteva: *Ministarstvo rada i socijalne zaštite*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. januara 2021. godine, stav 43), i na kraju (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi (vidi, slučajeve ESLJP-a: [Kemmache protiv Francuske](#), br. 17621/91, presuda od 24. novembra 1994. godine, kategorija (i), [Juta Mentzen protiv Litvanije](#), br. 71074/01, odluka od 7. decembra 2004. godine, kategorija (ii) i [Trofimchuk protiv Ukrajine](#), zahtev br. 4241/03, kategorija (iii).
45. U ovom kontekstu, kao i u nastavku teksta, u proceni da li je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanu u ovom zahtevu i na relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, prema članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom (vidi slučaj [KI04/21](#), citirano iznad, stav 28).
46. Okolnosti konkretnog slučaja proizilaze iz činjenice da su podnosioci zahteva podneli tužbu protiv Opštine Prizren, zbog raskida ugovora o zameni nepokretne imovine, koji je njihov preminuli pravni prethodnik zaključio sa Opštinom Prizren i isti je bio legalizovan

pred Opštinskim sudom u Prizrenu dana 25. aprila 1961. godine. U ovoj tužbi oni su istakli da su navedene nepokretnosti oduzete tužene radi zoniranja i proširenja kompleksa, koji će biti opšta društvena svojina. Takođe, naglasili su da je ugovor zaključen protiv volje njihovog prethodnika uz pretnju da će biti udaljen sa posla i iz partije, odnosno pod uslovima postojanja pritisaka, pretnji i ucena, a koji čine da je isti ništavan. Osnovni sud je usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva, odlučujući da je ugovor o razmeni nepokretne imovine zaključen između njihovog prethodnika i opštine Prizren ništav; obavezujući tuženu opštinu Prizren, da preda pravnim podnosiocima zahteva kao zakonskim naslednicima pokojnog Shyqyri Beqaja u posed i na raspolaganje deo kat. par. br. 7104 u površini od 18,52 ari; potvrdio je da se tužba povlači u delu u kojem je zatražena predaja u posed dela kat. par. br. 7104 u površini od 13,33 h, koja je ekspropisana zbog izgradnje železničke pruge Prizren- Kosovo Polje i deo pomenute nepokretne imovine u površini od 0,02,23 h, na kome je asfaltirani put za industrijsku zonu, jer će za ovaj deo površine biti pokrenut poseban postupak. Protiv rešenja Osnovnog suda, Opština Prizren je podnela žalbu pred Apelacionim sudom, gde je ovaj odlučio da žalbu usvoji kao osnovanu i da se presudu Osnovnog suda preinači, pa se tužbeni zahtev podnosioca zahteva odbija kao neosnovan. Nezadovoljni odlukom Apelacionog suda, podnosioci zahteva su podneli reviziju pred Vrhovnim sudom, gde je potonji odbio njihovu reviziju kao neosnovanu.

47. Sud primećuje da je suština tvrdnji o povredama prava na pravično i nepristrasno suđenje, povezana sa neobrazloženjem sudske odluke od strane Vrhovnog suda. Sud ocenjuje da takvi navodi pokreću pitanja iz člana 31 Ustava i člana 6.1 EKLJP-a, koje će Sud analizirati u skladu sa standardima sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, prema članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.

Navodi koji se tiču povrede člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a

(i) Što se tiče navoda u vezi sa neobrazloženom sudskom odlukom

48. Sud podseća da podnosioci zahteva u svom zahtevu pred Sudom, u suštini, naglašavaju da je ugovor u kopoprodaji, koji je sklopljen između njihovog prethodnika i opštine Prizren nevažeći, i treba da se proglasi ništavnim, i da je Osnovni sud odlučio pravično, ali da su Apelacioni sud i Vrhovni Sud odlučili u suprotnosti sa članom 31 Ustava. Dakle, podnosioci zahteva tvrde da Vrhovni sud nije obrazložio koje su bile činjenice i dokazi koji su uticali na takvo donošenje odluke, zato što “ ... nisu poštovali ustavne standarde obrazloženja svojih presuda i iste su obuhvaćene sa povredama odredbi iz člana 31 Ustava i člana 6 EKLJP-a”.
49. Što se tiče prava na obrazloženu sudsku odluku zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, Sud prvo ističe da već ima konsolidovanu sudsku praksu. Ova praksa je zasnovana na sudskoj praksi EKLJP-a uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve [Hadjianastassiou protiv Grčke](#), presuda od 16. decembra 1992. godine; [Van de Hurk protiv Holandije](#), presuda od 19. aprila 1994. godine; [Hiro Balani protiv Španije](#), presuda od 9. decembra 1994. godine; [Higgins i drugi protiv Francuske](#), presuda od 19. februara 1998. godine, [Garcia Ruiz protiv Španije](#), presuda od 21. januara 1999. godine, [Hirvisaari protiv Finske](#), presuda od 27. septembra 2001. godine; [Suominen protiv Finske](#), presuda od 1. jula 2003. godine, [Buzescu protiv Rumunije](#), presuda od 24. maja 2005. godine; [Pronina protiv Ukrajine](#), presuda od 18. jula 2006. godine i [Tatishvili protiv Rusije](#), presuda od 22. februara 2007. godine. Štaviše, osnovni principi u pogledu

prava na obrazloženu sudsku odluku takođe su razrađeni u slučajevima ovog Suda (uključujući, ali ne ograničavajući se na [KI22/16](#), podnosilac zahteva *Naser Husaj*, presuda od 9. juna 2017. godine; [KI97/16](#), podnosilac zahteva „*IKK Classic*“, presuda od 9. januara 2018. godine; [KI143/16.](#), podnosilac zahteva *Muharrem Blaku i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. juna 2018. godine; [KI87/18](#), podnosilac zahteva *IF Skadiforsikring*, Presuda od 27. februara 2019. godine; kao i slučaj [KI230/19](#), podnosilac zahteva *Albert Rakipi*, Presuda od 9. decembra 2020. godine, stav 135).

50. U principu, Sud ističe da garancije koje su oličene u članu 31 Ustava kao i u članu 6. EKLJP-a, obuhvataju obavezu da sudovi daju dovoljne razloge o svojim odlukama (vidi slučaj ESLJP-a, [H. Protiv Belgije](#), br. 8950/80, presuda od 30. novembra 1987. godine, stav 53.; kao i vidi slučaj Suda [KI230/19](#), podnosilac zahteva *Albert Rakipi*, citiran iznad, stav 139.; i slučaj [KI87/18](#), podnosilac zahteva *IF Skadiforsikring*, stav 44).
51. Sud takođe ističe da na osnovu svoje sudske prakse prilikom ocenjivanja principa koji se odnosi na pravilno izvođenje pravde, odluke sudova moraju da sadrže obrazloženje na kome se zasnivaju. Stepem do kojeg se primenjuje obaveza davanja razloga može varirati u zavisnosti od prirode odluke i mora se odrediti u svetlu okolnosti konkretnog slučaja. Moraju se razmotriti suštinski argumenti podnosioca zahteva i dati razlozi moraju biti zasnovani na važećem zakonu (vidi slične slučajeve ESLJP-a [García Ruiz protiv Španije](#), zahtev br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 29.; [Hiro Balani protiv Španije](#), br. 18064/91, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 27. i [Higgins i drugi protiv Francuske](#), br. 134/1996/753/952, presuda od 19. februara 1998. godine, stav 42.; vidi takođe slučaj Suda [KI97/16](#), podnosilac zahteva *IKK Classic*, citiran gore, stav 48., i slučaj [KI87/18](#), podnosilac zahteva *IF Skadeforsikring*, citiran gore, stav 48.). Ne zahtevajući detaljan odgovor na svaku žalbu podnosioca zahteva, ova obaveza znači da stranke u sudskom postupku mogu očekivati da dobiju konkretan i izričit odgovor na svoje navode koje su odlučujuće za ishod postupka (vidi slučaj [Moreira Ferreira protiv Portugala](#), br. 19867/12, presuda od 5. jula 2011. godine stav 84. i sve reference koje se u njemu koriste; kao i slučaj Suda [KI195/20](#), podnosilac zahteva *Aigars Kesengfelds*, vlasnik nebankarske finansijske institucije „Monego“, presuda od 29. marta 2021. godine, stav 122).
52. Sud ovom prilikom podseća da je prethodnik podnosioca zahteva sklopio ugovor o razmeni nepokretne imovine sa opštinom Prizren, a koji je legalizovan sudskom odlukom, a ovo je bilo potvrđeno i od strane Apelacionog suda i Vrhovnog suda.
53. Apelacioni sud je, oglašavajući da je žalba Opštine Prizren osnovana, preinačio i presudu Osnovnog suda [C. br. 888/17] od 27. novembra 2017. godine, kada je i odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva, gde je između ostalog je naglasio i sledeće:

“Sud ocenjuje da su tužbeni zahtevi tužioca neosnovani, da se u konkretnom slučaju radi o ništavosti ugovora iz člana 103. Zakona o obligacionim odnosima, na osnovu koje se ništavnost, u smislu člana 110 ZOO-a, pravo na zahtev za raskid ugovora se ne gasi, a koju je tvrdnju prihvatio i prvostpeeni sud prilikom donošenja pobijane presude.. [...]

Apelacioni sud smatra da je tačno da zakonsko ovlašćenje proizilazi iz člana 109. ZOO-a, da se sud uglavnom stara o ništavosti ugovora, ali će sud po ovom ovlašćenju postupiti samo u slučajevima kada utvrdi da ugovor je zaključen suprotno odredbi člana 103. ZOO-a, odnosno kada je ugovor u suprotnosti sa ustavom, društvenim

pravilima, prinudnim odredbama ili društvenim moralom, u konkretnom slučaju sud nije naišao na neke okolnosti da je ugovor zaključen uz povredu odredbe člana 103. ZOO-a. Apelacioni sud nije našao nijednu činjenicu prema kojoj bi predmetni ugovor bio kvalifikovan pod okolnostima koje ga čine apsolutno ništavim, dok ako se tužbeni zahtev odnosi samo na nedostatke volje ugovora, onda bi se pitanje moralo razmotriti u okviru zakonskih odredbi za opozive ugovora, a u ovom slučaju prema odredbi člana 111 ZOO-a, prema kojoj je utvrđeno da: „Ugovor je rušljiv kad ga je zaključila strana sa ograničenom poslovnom sposobnosti, kad je pri njegovom zaključenju bilo mana u pogledu volje strana, kao i kad je to ovim zakonom ili posebnim propisom određeno“, ali da je pravo da se traži raskid ugovora prema ovoj odredbi vezano za ograničenje koje je određeno odredbom člana 117. st. 1. i 2. ZOO-a, kojim je određeno da istekom roka od 1 godine prestaje pravo da se traži poništenje ugovora, a u bilo kom slučaju nakon isteka roka od 3 godine, u ovom slučaju, tužena je, kako u odgovoru na tužbu, tako i na ročištu na glavnoj raspravi, dala prigovor na istek roka za raskid ugovora prema okolnostima koje čine ugovor rušljivim.”

54. Vrhovni sud je u Presudi [Rev. br. 74/22] od 26. septembra 2022. godine ocenio da navodi podnosilaca zahteva u reviziji da je presuda drugostepenog suda obuhvaćena bitnim povredama odredbi parničnog postupka, Vrhovni sud smatra da su isti neosnovani, zbog toga što je presuda u svojoj strukturi i sadržaju u skladu sa članom 160 ZPP-a. Vrhovni sud je ocenio da je izreka drugostepene presude sasvim jasna, i u potpunosti u skladu sa razlozima presude, te da je u logičkom i pravnom skladu sa obrazloženjem. Vrhovni sud je prihvatio i stav drugostepenog suda kao pravilan i zakonit, ističući da: „... pravo svojine je subjektivno pravo apsolutne prirode i za nepokretnu imovinu koja je upisana u katastarske knjige važi pretpostavka da je stvar u svojini lica na čije je ime upisana, ali i ako je nepokretna imovina upisana u katastarske knjige nije upisana na ime onog koji polaže pravo svojine, u ovom slučaju tužilačka strana je imala obavezu da dokaže svoje vlasništvo, ali i svojinu svojih prethodnika, sve dok se ne nađe lice koje je svojinu steklo na jedan od prvobitnih kao načina na koji je dobio vlasništvo, a ove činjenice u ovom slučaju je dokazala tužena a ne tužilačka strana. Tužioci u ovom predmetu nisu uspjeli da dokažu činjenice kojima potkrepljuju svoje tvrdnje, iako im je to bila dužnost“. Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva da je ugovor zaključen pod uticajem nasilja i pretnji, Vrhovni sud je smatrao da je „u ovom slučaju tužilačka stran je izgubila pravo da traži raskid ugovora po ovom osnovu, iz razloga što je ispustila zakonski rok u smislu člana 111. u vezi sa članom 117. ZPP-a, jer je zakonski rok za raskid ugovora po ovom osnovu prekluzivno-zakonski rok od godinu dana, koji se ne može odlagati, a koji se računa od dana kada se znalo u vezi sa razlogom opasnosti – odnosno prestanka nasilja – subjektivni rok i 5 godina od dana davanja izjave – objektivni rok“. Sa druge strane, u vezi sa tvrdnjama podnosilaca zahteva da je u ovom slučaju reč o apsolutnoj ništavosti, Vrhovni sud je ocenio da iste ne stoje: „tačno je da se članom 109. ZPP-a pojavljuje zakonsko ovlašćenje, da sud uglavnom vodi računa o ništavosti ugovora, ali će sud po ovom ovlašćenju postupiti samo u slučajevima kada utvrdi da je ugovor zaključen suprotno odredbi člana 103. ZOO-a, odnosno kada je ugovor u suprotnosti sa ustavom, društvenim pravilima, obaveznim odredbama ili društvenim moralom. U ovom slučaju sud nije utvrdio okolnosti da je predmetni ugovor zaključen suprotno članu 103. ZOO-a“.
55. Sud primećuje da su prvobitno Apelacioni, a nakon toga i Vrhovni sud utvrdili da čak i ako je ugovor zaključen pod uticajem nasilja, pretnji itd., podnosioci zahteva i dalje gube pravo da traže raskid ugovora na ovom osnovu, iz razloga što su isti propustili zakonski rok u smislu člana 111. u vezi sa članom 117. ZOO-a, jer je zakonski rok po ovom osnovu prekluzivan – zakonski rok od godinu dana, koji se ne može odlagati i koji je računa se od

dana kada se saznalo za razlog rušljivosti - odnosno prestanak nasilja je subjektivni rok, dok je 5 godina od dana izdavanja izjave objektivni rok. Dakle, ugovor o zameni nepokretne imovine ozakonio je Opštinski sud u Prizrenu rešenjem [leg. br. 378/61] od 25. aprila 1961. godine, dok je tužba podnosioca zahteva za poništenje ovog ugovora podneta sudu dana 16. jula 1998. godine, odnosno nakon 37 godina.

56. Sud u ovom slučaju podseća da na osnovu prakse ESLJP-a i sudske prakse Suda, ista ne zahteva detaljan odgovor za svaku žalbu koja je pokrenuta od podnosioca zahteva. Međutim, ova obaveza podrazumeva da stranke u sudskom postupku mogu očekivati da dobiju konkretan i izričit odgovor na svoje tvrdnje koje su odlučujuće za ishod sprovedenog postupka.
57. U ovom kontekstu, Sud, na osnovu gore navedenih pojašnjenja, a posebno uzimajući u obzir tvrdnje koje je podnosilac zahteva izneo i činjenice koje je on predstavio, kao i obrazloženje redovnih sudova koje je navedeno iznad, smatra da osporenu presudu Vrhovnog suda ne karakteriše nedostatak obrazložene sudske odluke. Shodno tome, tvrdnja podnosioca zahteva u pogledu nedostatka obrazložene sudske odluke je očigledno neosnovana na ustavnoj osnovi u „*očiglednom ili evidentnom odsustvu povrede*“ kako je to i definisano pravilom 34 (2) Poslovnika o radu.

Što se tiče drugih navoda

58. Kao što je i navedeno iznad, podnosioci zahteva tvrde da osporena presuda Vrhovnog Suda povređuje njihova prava koja su zagarrantovana članom 1. Protokola br.1 EKLJP-a. Međutim, podnosioci zahteva samo pominju odgovarajući član, ali ne razrađuju dodatno kako i zašto je došlo do povrede ovog odgovarajućeg člana EKLJP-a. Sud podseća da je sud dosledno naglašavao da samo pozivanje na članove Ustava i EKLJP-a i njihovo pominjanje nije dovoljno da se izgradi argumentovana tvrdnja o ustavnoj povredi. Kada se tvrde takve povrede Ustava, podnosioci zahteva treba da obezbede obrazložene navode i ubedljive argumente (vidi, s tim u vezi, slučajeve Ustavnog Suda [KI187/18](#) i [KI 11/19](#), podnosilac zahteva: Muhamet Idrizi, Rešenje o neprihvatljivosti od 29. jula 2019. godine, stav 73; [KI125/19](#) podnosilac zahteva: Ismajl Bajgora, Rešenje o neprihvatljivosti od 11. marta 2020. godine, stav 63; i skoriji slučaj [KI175/20](#), podnosilac zahteva Kosovska Agencija za Privatizaciju, Rešenje o neprihvatljivosti od 26. marta 2021. godine, stavovi 79-82).
59. Samim tim, Sud smatra da je navod podnosioca zahteva povredi člana 1. protokola 1 EKLJP-a, uistinu, elaborirao na osnovu člana 31. Ustava, dovodeći u vezu povredu ovih osnovnih prava, sa neobrazloženošću sudskih odluka, za šta je sud u delu iznad utvrdio da se u ovom delu zahtev mora proglasiti očigledno neosnovanim, na ustavnim osnovama i stoga neprihvatljivim, iz gore navedenih razloga.
60. Stoga, Sud konstatuje da u vezi sa ovim tvrdnjama podnosioca zahteva, Sud zaključuje da se ovaj deo zahteva treba proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovanim pošto se ovi navodi kvalifikuju kao navodi koji pripadaju kategoriji (iii) „*nepotkrepljenih ili neobrazloženih*“ navoda, jer je podnosilac zahteva jednostavno citirao članove Ustava, ne obrazlažući kako su oni prekršeni. Shodno tome, isti su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kako je to i definisano u stavu (2) pravila 34 Poslovnika o Radu.

Zaključak

61. U zaključku, Sud, uzimajući u obzir sve gore navedene detalje i nalaze, zaključuje da tvrdnje podnosioca zahteva u pogledu neobrazloženosti sudske odluke, a koje spadaju u delokrug člana 31. Ustava i člana 6.1. EKLJP -a, pripadaju u drugu kategoriju (ii) navoda sa „očiglednim ili evidentnim odsustvom povrede“, te stoga isti moraju biti proglašeni očigledno neosnovanim, na ustavnim osnovama, u skladu sa pravilom 34 (2) Poslovnika o radu.
62. Što se tiče navoda koji se odnose na povredu člana 1. Protokola 1 EKLJP-a, isti se trebaju proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovane, pošto se ovi navodi kvalifikuju kao navodi koji pripadaju kategoriji (iii) „nepotkrepljenih ili neobrazloženih“ navoda.
63. Samim tim, zahtev se u svojoj celini treba proglasiti neprihvatljivim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 i 21.4 Ustava, članom 47 Zakona i u skladu sa pravilima 34 (2) i 48 (1) (b) Poslovnika o Radu, na sednici održanoj dana 17. jula 2024. godine jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo Rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo Rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosova, u skladu sa stavom 5 člana 20 Zakona.

Sudija izvestilac

Nexhmi Rexhepi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani